

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Za človečansko svobodo, razum in demokracijo

Prezident Roosevelt obsoja diktaturo in filozofijo sile: Leto 1940 naj bo leto, v katerem bo demokracija opravičila svoj obstoj kot najboljša oblika vladavine, kar jih je človeštvo kdaj ustvarilo

Washington, 4. januarja. AA. (Reuter) Včeraj popoldne sta se ponovno sestala oba doma na tretje zasedanje 76. kongresa Zedinjenih držav. Seja je bila odprta s poslanecima predsednika Roosevelta, katero so potem po radiu objavili vsemu svetu.

Predsednik Roosevelt je v svojem govoru izjavil: Socialne in gospodarske razmere, iz katerih so v inozemstvu rezultirale revolucije in diktature, so popolnoma enake kakor razmere pri nas, za katere se bomo, da bi jih na mirnejši način rešili. Diktature in filozofija sile so imele skoro v vsakem primeru svoj izvor v potrebi, da se izvede drastična akcija za izboljšanje notranjih razmer tam, kjer demokracija akcija iz kakšnega drugega razloga ni mogla izvršiti sodobnih potreb in izpolnitve zahtev.

Roosevelt se je nato dotaknil opomina, katerega je navedel v svoji zadnji poslanici kongresu, ko je poudaril, da bodo ameriški državljani v svojem vsakdanjem življenju občutili učinek dogodkov na drugih celinah. Predsednik Roosevelt se je izjavil proti tistim, ki zahtevajo in vztrajajo pri tem, da lahko Zedinjene države kot samostojna enota žive v sreči in blagostanju in da si zagotovijo na lahek način svojo bodočnost v okviru vsakega zidu izolacije, medtem ko je zunaj tega zidu civilizacija, trgovina in kultura človeškega rodu lahko v težkih krčih. Lahko razumemo čustva tistih ljudi, je dejal, ki opominjajo narod na to, naj nikar ponovno ne pristanje, da bi pošiljali ameriško mladino na evropska tla, toda nihče od njih ni zahteval pristanja, ker tudi nihče ne pričakuje take odločitve. Ogrudna večina mojih sodržavljani prav nič ne opušta nade in pričakovanj, da Zedinjene države ne bi b. le potegnene v vojsko. Obstojne velike razlike med državami, ki niso v vojni in med trditvami, da ta vojna nima z nami nobene zveze. Nam se ni treba bojevati z drugimi narodi. Toda z drugimi narodi vsaj lahko delamo, da bi se smerovali mir, ki bo razvedril tegobe sveta, če bomo delovali tako, da bomo občinam pomagali tudi lastnemu narodu.

Gledati moramo v bodočnost in skrbeti za bodočnost naših otrok, kolikor bi os ali del sveta padel pod oblast združene sile. Mi moramo gledati v bodočnost, da bi videli njen učinek na našo lastno bodočnost, če bi bili vsi mali narodi na svetu ogroženi v svoji neodvisnosti in če bi bili priključeni relativno močnim vojaškim sistemom. Gledati moramo pa tudi v bodočnost, da bomo videli kakšno življenje bodo morali živeti naši otroci, če bi bil velik del ostalega sveta prisiljen oboževati boga, vsiljenega od tujega vojnega vladarja, oziroma če bi mu bilo prepovedano, da sploh obožuje boga. Moramo gledati v bodočnost, je nadaljeval Roosevelt, da bi videli učinek, ki bi nastal za naše bodoče rodove, če bi svetovno trgovino nadzirali neki narod, ki bi to kontrolo izvajal s svojo oboroženo vojno silo.

Narodi drugih držav imajo pravico, da si izberejo lastno obliko vladavine. Toda mi v svoji državi se zmerom verujemo, da je za tako izbiro potrebnih več pogojev in za katere mi pravimo, da so povsod bitnega pomena. Mi vemo, da sami nikoli ne bomo popolnoma varni v svoji hiši vse dotlej, dokler druge vlade ne bodo priznale take svobode. Nato je Roosevelt izrazil upanje, da bodo mogli tudi na drugih celinah izvesti tisto, kar je bilo izpeljano na ameriški celini, kjer je 21 republik pokazalo enodušnost in idealizem in v svojih medsebojnih odnosih.

Roosevelt je poudaril, naj se sedanji sistem ameriških trgovinskih sporazumov razširi kot neobhodni del in temelji vsakega pravičnega in trdnega mira. Stari pogoji svetovne trgovine niso predvideni za noben trajni mir in ko bo prišel čas, da bodo morale Zedinjene države uporabiti svoj vpliv, da bi odprle trgovinske prekope v svetu tako, da noben narod ne bi bil prisiljen za bodočo z orožjem v roki doseči svoje pravice, bodo Zedinjene države poskušale vplivati, da se vse to doseže na mirni način s konferencami. Poudarjam vodilno vlogo našega naroda, katero lahko prevzame, ko bo prišel čas za obnovitev svetovnega mira. Zar vpliv pa se lahko zmanjša, če bi se ta vlada vdala vplivu gospodarskega egoizma.

Nadalje je Roosevelt poudaril, da z ozirom na negotovost v svetu zahteva, da kongres poveča kredite za vojsko in mornarico, toda ne zaradi zmede, temveč zaradi splošnih koristi in prav tako, da ostvari dolgoročne pristojbine. Govorec o brezposelnosti je Roosevelt odločil evropsko rešitev, ki izkorišča brezposelnost za proizvodnjo prehranske oboroževanja, ki ima na navedi za rezultat avtoritativne režime. Roosevelt je poudaril, da se nagiba k ameriški načinu zatiranja brezposelnosti s povečevanjem narodnega dohodka.

Mi kot zedinjeni narod, je rekel na koncu Roosevelt, moramo ohranjevati na tej celini plamen človeške svobode, razuma in demokracije ter častnega postopanja.

Ameriške simpatije za evropski demokracije

Newyorški list za Rooseveltova načela

Washington, 4. jan. s. (Havas) V ameriških političnih krogih poudarjajo posebno dejstvo, da je na podlagi včerajšnjega Rooseveltovega govora razvidna moralna solidarnost med narodi, ki vodijo Anglijo in Francijo v vojni ter med onim, kar si predstavlja ameriško javno mnenje kot osnovo bodočega mira. Čeprav ni predsednik Roosevelt v svojem govoru imenoval omenil nobene države, je vendar obsodil politiko sile ter poudaril, da bi ta mogla imeti usodne posledice tudi za bodočnost Amerike.

Mi moramo te vrline poživljati in jih ohranjevati za belisi svet, ki ima priti. Naj bi leto 1940 označilo naši otroci kot leto, v katerem je demokracija opravičila svoj obstoj kot najboljši instrument vladavine, kar jih je človeštvo kdaj ustvarilo.

Washington, 4. jan. s. (Havas) Govor predsednika Roosevelta so poslanci ponovno prekinjali z burnim odobravanjem. Posebnega odobravanja tako demokratov kakor tudi republikancev je bil deležen on pasus, v katerem je predsednik Roosevelt poudaril, da hočejo Zedinjene države ostati izven vojne. Napoved, da bodo vsi izdatki v novem letu reducirani, je bila istotako sprejeta z odobravanjem. Poslanci so prirejali ovacije tudi zunanjemu ministru Hullu, ko je Roosevelt govoril o zunanji politiki Zedinjenih držav.

Po seji kongresa so bile predsedniku Rooseveltu pri odhodu iz kongresne palače prirejane velike manifestacije.

Washington, 4. jan. s. (Reuter). V pismu, ki ga je poslal predsednik Roosevelt predsedniku reprezentativne zbornice, izraža željo, da naj kongres takoj glasuje o odobravitvi dodatnih kreditov za narodno obrambo v višini 271 milijonov dolarjev. Od tega zneska bo porabljenih 110 milijonov za vojsko, in sicer za specialne manevre, za nastanitev novih vojaških oddelkov v Porto Rico in za novo vojni material. 146 milijonov dolarjev dodatnih kreditov odpade na mornarico.

Washington, 4. jan. s. (Reuter) Ameriška vlada je sporočila kongresu, da bo pristanek za vojsko in mornarico v tekočem letu povečala za 270 milijonov dolarjev. Povečanje izdatkov se razteza na vsa področja vojske in mornarice, tako tudi na letalstvo in obalno zaščito.

Mornariški minister je predložil kongresu, naj odobri predsedniku Rooseveltu pravico, da v primeru nevarnosti za državo prevzame kontrolo nad vsemi ameriškimi ladjami, gradnjo ladij in ladjedelnicami. Predlog izrecno poudarja, da so to samo varnostni ukrepi, katerih izvedba zaenkrat še ni aktualna.

Današnji newyorški listi podčrtavajo v Rooseveltovem govoru predvsem trdno voljo Zedinjenih držav, da se ne zapletejo v sedanjo vojno, na drugi strani pa jasne simpatije za Anglijo in Francijo. »Newyork Sun« pravi, da pomeni govor zopet osodbo postopanja Nemčije in sovjetske Rusije ter izraža željo po miru, ki bi napravil konec vsem težavam. »Newyork Post« poudarja voljo, da bi tudi Zedinjene države sodelovale pri sklenitvi trajnega mira.

Nesreča dveh sovjetskih vlakov

Kodani, 3. jan. e. Pri nesreči na progi Leningrad-Murmansk na novega leta dan se je ponesrečilo mnogo vlakov, ki so bili na poti na fronto. Računajo, da je vsakega skupaj laže in hudo ranjenih okrog 2000 vojakov. Trčila sta dva vlaka z vojaškimi transporti. Prekvala je pokuzala, da se je nesreča pripetila zaradi tega, ker je bila proga poškodovana od finskih bomb.

Nemška vojaška mislija na fronti

London, 5. jan. e. Po vestih iz Moskve je odšla v sovjetsko Rusijo nemška vojaška mislija, ki bo s svojimi nasveti služila sovjetskemu vojaškemu poveljstvu na fronti. V tej misliji so, kakor zatrjujejo, tudi nekateri oficirji, ki so se leta 1918 borili na Finskem na strani generala Mannerheima.

Nemški demanti

Berlin, 4. jan. AA. (DNB) Iz francoskega in angleškega vira prihajajo vesti v evropski tisk, da je Nemčija podprala Finsko z orožjem. Isti krogi širijo glasove, da so sovjeti prosili Nemčijo za pomoč in da je Nemčija poslala v sovjetsko Rusijo inženirje in vojni material. V pristojnih kro-

Sovjetsko poročilo

Moskva, 4. jan. AA. (DNB) Poročilo generalnega štaba leningraškega vojaškega okrožja na položaju na finskih frontah pravi: 3. januarja ni bilo važnejših dogodkov.

Finci odbij jo močne sovjetske napade

Dočim Finci poročajo o novih uspehih na vseh odsekih fronte, trdijo v Moskvi, da včeraj ni bilo važnejših dogodkov

Helsinki, 4. jan. s. (Reuter) Z norveške meje poročajo, da so finska letala včeraj bombardirala luko Linnahamari pred Pekingom. Podrobnosti o napadu še niso znane. Sicer so na Daljnem severu vojaške operacije zastale ter se udeležuje zaenkrat samo letalstvo.

V centralni in južni Finski, kjer so včeraj popoldne prenehali snežni meteži, pa se je aktivnost na bojiščih zopet povečala. Iz Karelije poročajo finski vojni poročilci o borbah pri Suomussalmiju. Finska vojska še nadalje zasleduje manjši oddelke poražene sovjetske divizije ter je zajela dokaj vojnega materiala.

Na Karelijski zemeljski ožini so sovjetske čete izvedle včeraj dva večja napada, ki pa sta bila oba odbita. Prvi napad, ki je sledil popoldne po močni topniški pripravi, je veljal centralnemu odseku tega dela fronte. Večji oddelki sovjetske pehote so napadli finske postojanke, bili pa so odbiti s topovskim in strojniškim ognjem. Zvečer je sledil drug enako močan napad na drugem delu fronte.

Iz Leningrada poročajo, da prihajajo tja še vedno nova ojačenja za sovjetske čete na Karelijski zemeljski ožini. Med novimi četami so predvsem oddelki iz Sibirie.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. januarja. AA. (Havas) Svojezi komunike finskega vrhovnega povelja

Iz notranje politike

Nepoboljšljivi!

V torek 2. t. m. smo na tem mestu z dokumentom dokazali, da nam je »Slovenec« iz samo njemu znanih razlogov napravil krivico, ko je trdil, da je samo »Slov. Narod« objavil znano depešo agencije »United Press« glede protikomunistične akcije Vatikana in Italije. Objavili smo facsimile iste depeše v zagrebškem »Jutarnjem listu« zato, ker sedi njegov ljubljanski poročevalec v »Slovenec« uredništvo, če trdi današnji »Slovenec«, da so v Knafljevi ulici te družine očito zelo veseli, bo to veljalo pač za Kopitarjevo ulico!

Toda ne gre za to. 2. t. m. smo izrazili upanje, da bodo naše ugotovitve zadostovale in da se bodo gospodje v Kopitarjevi ulici slednjič sprijaznili z resnico. Zal, smo se zmotili. Današnji »Slovenec« ponovno trdi, da razen zagrebškega »Jutarnjega lista« nismo dobili nikogar, ki bi razširjal tako »bedaste ali pa zlobne vesti« kakor »Slov. Narod«. Zato smo primorani resnično na ljubo objaviti danes facsimile iste depeše švicarskega lista »Basler Nachrichten«, kateremu »Slovenec« pač ne bo očitel »zvite komunistične propagande«.

„Parallele Aktion“ Italiens und des Vatitans

Vatikanstadt, 27. Dezember. (United Press) Wie von zukünftiger Stelle erklärt wird, sind die italienische Regierung und der Heilige Stuhl über eine parallele Aktion für den Frieden und gegen den Kommunismus übereingekommen. Laut Informationen gewöhnlich sehr gut informierter politischer Kreise in Rom und ebensoviele zuverlässigen Berichten seitens dem Vatikan naheliegender Kreise soll dieses Übereinkommen im Laufe von Besprechungen zwischen Staatssekretär Maglione und dem neuen italienischen Botschafter beim Heiligen Stuhl Alfieri und anderen Diplomaten zustande gekommen sein. — In Kreisen des Vatitans verläuft, daß dieses Übereinkommen eher einem Gentleman's Agreement gleichkomme als einem definitiven Abkommen. Der Sinn dieses Übereinkommens soll in erster Linie darin bestehen, die Grundlagen für einen Meinungsaustausch hinsichtlich der Friedensmöglichkeiten zu schaffen. Die italienische Presse würde zum Beispiel alle ihr zur Verfügung stehenden Mittel einbringen, um irgendwelche vom Heiligen Vater gemachten Friedensvorschlüge weiterzuleiten. Andererseits würde die Kirche in der ganzen Welt von der Kanzel herab die von der italienischen Regierung lancierten Friedensvorschlüge verbreiten. — Was den dem Kommunismus angelegten Kampf betrifft, so verläuft aus absolut zuverlässiger Quelle, daß sich der Heilige Stuhl und die italienische Regierung hierin vollkommen einig seien, wobei jeder den Kampf mit seinen ihm zur Verfügung stehenden Mitteln führen werde. Es heißt, daß die Kirche der italienischen Regierung versprochen habe, ihr auf dem Balkan im Kampf gegen den Kommunismus beizustehen.

In to zadostuje sedaj vsakemu pametnemu človeku!

JNS NA DEI U.

V Pančevu je bila v dvorani hotela »Esplanade« konferenca pristavev JNS iz Pančeva in okolice. Na konferenco so prišli kot zastopniki glavnega odbora Jovo Banjanin, dr. Kosta Kumanudi in drugi prvaki JNS. Posvetovanjem je predsedoval predsednik krajevne organizacije odvetnik dr. Branko Knežević.

Podpredsednik stranke Jovo Banjanin je v daljšem govoru raztolmačil stališče JNS glede na sporazum in notranji položaj, dr. Kosta Kumanudi pa je govoril o aktualnih zadevah notranje politike. Govorila sta nato še bivši narodni poslanec Jeremija Protić in bivši podpredsednik beogradske občine Dobra Bogdanović. Konferenca je povsem uspešna, ter je bilo sklenjeno na njej, da se skliče v najkrajšem času velik shod.

NOVI TAJNIK ZAGREBSKE DELAVSKE ZBORNICE

Za novega glavnega tajnika Delavske zbornice v Zagrebu je bil imenovan namesto opuščenega Vladimirja Pfeifferja zagrebški odvetnik dr. Zvonimir Vinković, ki je že včeraj prevzel posle.

PREPEVEDAN LIST V ZAGREBU

Z odlokom banske oblasti v Zagrebu je prepovedano na podlagi čl. 14. zakona o izpodbijanju in izpolnitvi zakona o tisku od 6. januarja leta 1929. nadaljnje izhajanje lista »Jučka mlado«, ki je izhajala v Zagrebu.

lanje liste »Jučka mlado«, ki je izhajala v Zagrebu.

PISMO DR. RAVNIKA

Tednik ministra pravde dr. Laze Markovića objavlja med ostalimi pozdravnimi pismi na naslov nedavne konferencie radikalnih prvakov v Beogradu tudi pismo g. dr. Rudolfa Ravnika iz Maribora.

V pismu čitamo, da se g. dr. Ravnik ni mogel udeležiti te važne konference kot predsednik Okrožnega odbora Narodne radikalne stranke za Maribor in kot nosilec liste homogene JRZ za mariborsko-celjsko volilno okrožje. Popolnoma sem uverjen, da ste vstopili g. minister v vlado zato, da v današnjem obupnem položaju pomagate braniti velike interese naše države in da sodelujete pri popolnem izmirjenju med Srbi, Hrvati in Slovenci. Nad vse mi je žal, da gotovi krogi vašega vstopa v vlado niso tako razumeli in da je prišlo zavoljo tega do težkega spora v glavnem odboru Narodne radikalne stranke. Ta spor trenutno največ škoduje naši stvari v Sloveniji. Zato smo, da morate ravno vi kot aktiven minister in član glavnega odbora v teh težkih časih pojasnjevati beogradskim radikalom, da-li ste se radikal in da-li zastopate v vladi radikalno stranko. Nad vse srečen bom, ko bo prišla iz Beograda vesela vest, da so se radikalni pomirili med seboj in da so spet vsi skupaj, kakor so bili za časa našega velikega voditelja, blagopojnega gospoda Nikole P. Pašića.

gih izjavljajo v zvezi s tem, da so vsi ti glasovi izmišljeni in da samo dokazujejo angleški manevar, ki hoče Nemčiji podtakniti dvomnosti v njenem jasnem stališču

Nemška nota švedski

Nemška vlada bo smatrala prevoz zavezniškega vojnega materiala za Finsko kot kršitev švedske nevtralnosti

Stockholm, 5. jan. e. Parlament se sestane v ponedeljek na izredno sejo. V diplomatskih krogih švedske prestolnice izjavljajo, da bodo na tej seji na dnevnem redu zunanje-politična vprašanja v zvezi z ostro nemško noto. V tej noti je nemška vlada zagrozila Švedski, da bo množestvene transporte vojnega materiala iz Anglije

in Francije preko Švedske za Finsko smatrala za kršitev švedske nevtralnosti. Kot motiv navaja nemška vlada, da zavezniki ne pošiljajo vojnega materiala zato, da bi pomagali mali ogroženi državi, temveč da sebi zagotovijo strateške pozicije v tem delu severne Evrope.

Politične aretacije v Budimpešti

Budimpešta, 5. jan. e. Politični oddelki budimpeštanske policije je odkril zaroto v vrstah puščastih krizev. V zvezi s tem je bilo včeraj aretiranih pet oseb, med njimi ugledni organizator in funkcionar Antal Ost'an. Zarota je bila odkrita na podlagi nekakega pisma. Med omenjeno skupino

za zaščito ideologije je bil ustanovljen poseben oddelk, katerega naloga je bila obiti vsakega funkcionarja, ki izda ali zapusti narodno socialistični pakt. To skupino je tvorilo 10 do 12 najbolj zaupnih oseb. Na podlagi tega sodijo, da je pred kakimi 10 dnevi eden članov te skupine izvršil atentat na narodnega poslanca Janosa Daimaja, ki je nedavno izstopil iz stranke. Vseh pet članov je bilo izročenih državni tožilstvu.

